

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ РОЗВИТКУ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

*Онул Наталія Михайлівна
Доктор медичних наук, доцент
Державний заклад «Дніпропетровська медична академія
Міністерства охорони здоров'я України»*

Вступ. Реформа медичної освіти стала одним з 25 запропонованих кроків на шляху до побудови системи охорони здоров'я в Україні європейської якості, в контексті якої важливе місце посідає процес підвищення ефективності професійної підготовки майбутніх лікарів відповідно до світових і загальноєвропейських стандартів, посилення конкурентоспроможності вітчизняної вищої медичної освіти, оптимізації умов для міжнародної мобільності студентів-медиків і розширення можливостей українських медичних фахівців на вітчизняному та міжнародному ринках праці.

На сьогодні реалізація концепції реформування медичної освіти можлива лише у разі формування сучасного освітнього простору з урахуванням інноваційного розвитку суспільства та особистості зокрема, виховання людини новаторського типу мислення та культури. Одним із таких інноваційних завдань є запровадження нової парадигми навчання Європейського простору вищої освіти: студентоцентрованого навчання, в основу якого покладено компетентнісний підхід до побудови та реалізації освітніх програм, повна інтеграція Національних рамок кваліфікацій, нової структури вищої освіти, стандартів нового покоління, навчальних програм та окремих навчальних дисциплін. Запровадження Болонського процесу в навчання стало потужним стимулом для застосування в освіті інновацій, розвитку інформаційних технологій, що сприяє підвищенню ефективності організації навчального процесу, створенню інформаційного простору й організації дистанційного навчання.

Мета роботи: визначення ролі інноваційних технологій та їх впровадження у навчальний процес вищих медичних навчальних закладів.

Основна частина. Як показує аналіз досвіду найбільш розвинутих в освітньому плані країн, одним із шляхів оновлення змісту освіти і технологій навчання, узгодження їх із сучасними потребами, інтеграції до світового освітнього простору є розробка та впровадження освітніх інноваційних технологій. Слід зазначити, що інноваційна діяльність є віддзеркаленням основних змін у тенденціях та закономірностях сучасної освіти в Україні. Відповідно до "Національної стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 року" модернізація системи освіти має відбуватись адекватно сучасним інтеграційним і глобалізаційним процесам, вимогам переходу до постіндустрі-

альної цивілізації, що забезпечить стійкий рух і розвиток України, інтегрування національної системи освіти у європейський і світовий освітній простір. Зокрема, одним із ключових напрямів освітньої політики мають стати розвиток наукової та інноваційної діяльності в освіті, підвищення якості освіти на інноваційній основі.

Інноваційність не може бути самоціллю в педагогічній практиці. Мета її полягає в оптимізації навчально-виховного процесу, в забезпеченні його відповідності умовам і тенденціям суспільного буття. Саме в цій площині постає проблема ефективності інноваційних освітніх процесів, результати якої полягають у значно глибшому й більш усвідомленому розумінні студентами сутності вивченого, сформованості умінь самостійно аналізувати і оцінювати навчальну й іншу інформацію, формулювати висновки, аргументовано відстоювати свою точку зору, слухати інших, поважати альтернативну думку, працювати в групі, будувати конструктивні стосунки з її членами і визначати своє місце в ній. Крім того, така модель навчання дає змогу реалізувати ідеї співробітництва всіх учасників освітнього процесу, вчить їх конструктивної взаємодії, сприяє забезпеченню атмосфери психологічного комфорту.

Досягнення результатів, очікуваних від реалізації інноваційного педагогічного процесу, залежить і від мотивації виконавців. Для того, щоб вони були зацікавлені у досягненні необхідних результатів інноваційної діяльності, потрібно створити відповідні умови, передбачити колективні, індивідуальні стимули.

Ґрунтуючись на сучасних тенденціях педагогічної науки, найбільш актуальними для використання у системі вищої медичної освіти, на нашу думку, є наступні інноваційні педагогічні технології: особистісно-орієнтоване навчання, яке має за мету надати студенту можливість проявляти самостійність мислення, незалежність, здатність до власного вибору; навчання як елемент дослідження, мета якого полягає у формуванні у студентів навичок дослідницької роботи та формуванні активної, творчої особистості; проблемне навчання, націлене стимулювати інтерес студентів до нових знань, до розвитку себе за допомогою вирішення особистих проблем і використання цих знань у конкретній практичній діяльності; case-study метод, заснований на навчанні шляхом вирішення конкретних завдань ситуацій, що активізує студентів, розвиває аналітичні та комунікативні здібності; диференційоване навчання, яке формує у студентів вміння вчитися, потребу в самоосвіті, виникнення бажання генерувати ідеї, шукати альтернативні розв'язки стандартних та проблемних ситуацій; інтерактивні технології навчання, які надають можливість студентам обмінюватись думками, ідеями, пропозиціями, а викладач стає організатором спільної діяльності, ділової співпраці, творчого пошуку; інформаційні комп'ютерні технології як сукупність методів і технічних засобів збирання, організації, збереження, опрацювання, передачі і подання інформації що

розширює знання студентів і розвиває їх можливості щодо керування технічними і соціальними проблемами; тренінгові технології навчання, які передбачають алгоритм розв'язання найбільш типових практичних задач; розвивальне навчання, яке формує у студента здібності до самовдосконалення, активного творчого мислення та навчання; дистанційне навчання, що базується на принципі самостійного навчання студента, де вони, в основному, віддалені від викладача у просторі, але водночас мають можливість у будь-який момент підтримувати діалог за допомогою засобів комунікації; інтегральна педагогічна технологія, мета якої полягає у створенні оптимальних умов для розвитку та самореалізації студента шляхом формування цілісних знань про об'єкт, що вивчається, і який є основою творення “образу світу”; гуманістичне навчання, яке спрямоване на виховання свідомих громадян, патріотів, освічених, творчих особистостей, становлення їхнього фізичного й морального здоров'я, забезпечення пріоритетного розвитку людини на засадах гуманізації та демократизації освітніх процесів.

Задля реалізації зазначених інноваційних технологій вищі медичні навчальні заклади повинні займатися пошуком та розробкою змісту прогресивних освітніх програм й нових освітніх технологій, ефективних методів управління навчальним процесом і своєю діяльністю.

Висновок. Одним із стратегічних завдань модернізації вищої медичної освіти в Україні є впровадження інноваційних педагогічних технологій, які полягають у розробці нового змісту, методів і засобів навчання, поглиблення теоретичної бази знань, удосконалення педагогічної майстерності викладачів високого рівня, науково-методичного забезпечення навчального процесу, розкриття творчого потенціалу студентів тощо. У свою чергу, в процесі управління інноваційною діяльністю важливою складовою є системний підхід з контролю, аналізу та оцінювання ефективності впроваджень, а також їх корекції відповідно до отриманих результатів та потреб вищої медичної науки.

Список літератури.

1. Козак Л.В. Дослідження інноваційних моделей навчання у вищій школі / Л.В. Козак // Освітологічний дискурс. – 2014. – № 1 (5). – С. 95–107.
2. Філоненко М. М. Психологія особистісного становлення майбутнього лікаря: монографія / М.М. Філоненко. – К.: Центр учбової літератури, 2015. – 420 с.
3. Подковко Х.В. Інноваційні технології навчання в контексті компетентнісного підходу в освіті / Х.В. Подковко // Медична освіта. – 2016. – № 1. – С. 41-43.
4. Ільченко А.А. Характеристика педагогічних форм та методів профілактичної діяльності медичних фахівців / А.А. Ільченко // Медична освіта. – 2016. – № 1 (69). – С. 22-24